

JOAQUIM GOMIS

DE LA MIRADA OBLIQUA A LA NARRACIÓ VISUAL

20 ABRIL – 3 JUNY 2012

Dossier de premsa

INFORMACIÓ PRÀCTICA.....	3
NOTA DE PREMSA.....	4
ACTIVITATS AL VOLTANT DE L'EXPOSICIÓ.....	6
Visites guiades.....	6
Cinc mirades sobre Joaquim Gomis.....	6
Tallers.....	7
Mirades singulars.....	7
La capsa fotogràfica.....	7
ENLLAÇOS D'INTERÈS.....	8
EXPOSICIÓ.....	9
PRIMERA PART: LA MIRADA OBLIQUA.....	10
Llistat d'obres.....	11
SEGONA PART: NARRACIÓ VISUAL.....	15
Llistat d'obres.....	16
TEXTOS DEL CATÀLEG.....	37
Rosa Maria Malet: <i>Presentació</i>	37
Juan Naranjo: <i>Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual</i>	39
BIOGRAFIA.....	49

INFORMACIÓ PRÀCTICA

Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual

Del 19 d'abril al 3 de juny de 2012

Presentació a la premsa: 18 d'abril, a les 12.30 h

Inauguració: 19 d'abril, a les 19.30 h

Comissari: Juan Naranjo

Organització: Fundació Joan Miró, Barcelona

Amb el suport de la Generalitat de Catalunya,
l'Arxiu Nacional de Catalunya i els hereus de
Joaquim Gomis.

Catàleg: Fundació Joan Miró

Amb textos de Rosa Maria Malet
i Juan Naranjo.

Edició: La Fàbrica

Horari: Dimarts i dissabte, de 10.00 a 19.00 h
Dijous, de 10.00 a 21.30 h
Diumenges i festius, de 10.00 a 14.30 h
Dilluns no festius, tancat

Preu de l'entrada: 7€

Reserves: Departament educatiu
Tel. 934 439 479
education@fundaciomiro-bcn.org

NOTA DE PREMSA

La Fundació Joan Miró exposa la fotografia de Joaquim Gomis.

Amb l'exposició *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual* es presenta una mostra del llegat fotogràfic d'una època.

L'exposició, comissariada per Juan Naranjo, inclou una selecció de gairebé 200 fotografies i mostra un dels aspectes més interessants i menys coneguts de la seva producció: els *fotoscops*.

Joaquim Gomis, nascut el 1902 a Barcelona, va ser un dels fotògrafs pioners en la utilització d'un nou llenguatge fotogràfic. Destacat personatge actiu del teixit cultural i artístic de la burgesia il·lustrada catalana, Gomis va desenvolupar una àmplia i rigorosa producció fotogràfica vinculada als posicionaments més innovadors de la seva època.

L'exposició *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual* s'ha dividit en dos àmbits. El primer, *La mirada obliqua*, mostra la producció fotogràfica de 1922 a 1939, període en què Gomis va realitzar una obra pionera tot avançant-se als programes dels teòrics de la Nova Visió, i que ha tingut un paper important per entendre la fotografia moderna a tot Europa. Gomis va fer gran part d'aquestes fotografies durant els seus viatges i estades a ciutats com París o Nova York.

El segon àmbit de la mostra, *La narració visual*, presenta els *fotoscops*. En aquests fotollibres Gomis, conjuntament amb Joan Prats, va desenvolupar una visió particular a mig camí entre el llenguatge cinematogràfic i el del fotoreportatge. Els *fotoscops* van ser fonamentals en la comprensió de l'obra i de la figura de personalitats rellevants de l'art del segle XX com Joan Miró, Antoni Tàpies o Antoni Gaudí.

L'exposició recull *fotoscops* inèdits com *Eucaliptus, Barcelona* i la sèrie sobre el cos femení, i també d'altres que van gaudir de molt èxit com *Atmosfera Miró, Gaudí, Ibiza fuerte y luminosa* i *Artesanía*. En aquest apartat es parteix d'una selecció de fotografies, maquetes, àlbums, fitxes fotogràfiques, projeccions i fotollibres per acostar al públic la innovadora concepció narrativa que van fer servir Joaquim Gomis i Joan Prats en els *fotoscops*.

La majoria de les fotografies de l'exposició provenen de l'Arxiu Joaquim Gomis, propietat dels seus hereus i dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya. L'Arxiu Joaquim Gomis consta de 70.000 imatges i documentació complementària com ara cartes, llibres i catàlegs. La Fundació Joan Miró, els néts del fotògraf i la Generalitat de Catalunya van firmar un acord en virtut del qual els propietaris cedeixen l'Arxiu en contracte de comodat a la Generalitat que el destina a l'Arxiu Nacional de Catalunya i atorga els drets d'explotació del fons a la Fundació Joan Miró.

Joaquim Gomis, amic de Joan Miró i de Joan Prats, va ser el primer president de la Fundació Joan Miró i personatge clau en la fase de gestació de la institució.

Com a complement a l'exposició *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual*, la Fundació Joan Miró ha preparat nombroses activitats complementàries com els tallers *Mirades singulars* (amb càmera digital) i *La capsula fotogràfica* (taller de fotografia estenopeica).

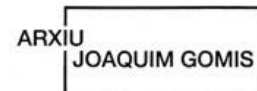
La Fundació també organitza visites a l'exposició comentades per fotògrafs com Margarita Andreu, Antoni Bernad, Manel Esclusa, Joan Fontcuberta i Professor Manso, que aportaran una nova mirada a l'obra de Joaquim Gomis.

Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual ha comptat amb el suport de la Generalitat de Catalunya, l'Arxiu Nacional de Catalunya i els hereus de Joaquim Gomis, i amb la col·laboració d'El Periódico, TV3 i Catalunya Ràdio.

La mostra es completa amb un catàleg amb textos de Juan Naranjo i Rosa Maria Malet.

Enllaç al flickr amb imatges disponibles de Joaquim Gomis:

<http://www.flickr.com/photos/fundaciojoanmiro/sets/72157626370726566/>

ACTIVITATS AL VOLTANT DE L'EXPOSICIÓ

Visites guiades

Cinc mirades sobre Joaquim Gomis

Paral·lelament a l'exposició *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual*, cinc fotògrafs excepcionals compartiran la seva visió sobre l'obra de Joaquim Gomis.

Dijous 26 d'abril, a les 19.00 h – **Joan Fontcuberta**

Dijous 3 de maig, a les 19.00 h – **Antoni Bernad**

Dijous 17 de maig, a les 19.00 h – **Montse Campins**

Dijous 24 de maig, a les 19.00 h – **Profesor Manso (The Pinker Tones)**

Dijous 31 de maig, a les 19.00 h – **Margarita Andreu**

Durant la setmana de la visita s'exposarà una selecció de les seves fotografies al vestíbul de la Fundació Joan Miró.

Visites amb aforament limitat. Reserveu per e-mail a activitats@fundaciomiro-bcn.org o bé truqueu per telèfon: 934 439 470 (Helena Cordon).

Tallers

Mirades singulars

Una activitat fotogràfica a la Fundació Joan Miró

Lloc:	Fundació Joan Miró – Espai Taller
Dates (a escollir):	Dissabte 5 de maig de 2012 Dissabte 12 de maig de 2012
Horari:	10.00 h – 14.00 h
Places:	24 places per sessió
Preu:	18 € (Amics de la Fundació: 9 €)
Material:	Inclòs (els assistents hauran de portar una càmera digital o bé un mòbil amb càmera i un cable per descarregar les imatges)

La capsa fotogràfica

Taller de fotografia estenopecica

Lloc:	Fundació Joan Miró – Espai Taller
Dates (a escollir):	Dissabte 19 de maig de 2012 Dissabte 2 de juny de 2012
Horari:	10.00 h – 14.00 h
Places:	24 places per sessió
Preu:	18 € (Amics de la Fundació: 9 €)
Material:	Inclòs

ENLLAÇOS D'INTERÈS

Fundació Joan Miró <http://goo.gl/8RmGo>

Arxiu Nacional de Catalunya: <http://goo.gl/kMeu3>

Article de Wikipèdia sobre Joaquim Gomis: <http://goo.gl/fufaV>

Breu biografia de Joaquim Gomis i la seva relació amb l'obra i la figura de Joan Miró: <http://goo.gl/wAb1l>

Article de Wikipèdia sobre el moviment fotogràfic Nova Visió:
<http://goo.gl/cM3UG>

Flickr amb una selecció d'imatges de Joaquim Gomis: <http://goo.gl/cM3UG>

EXPOSICIÓ

Joaquim Gomis i Serdañons (Barcelona, 1902-1991) va ser un personatge polifacètic: empresari, promotor artístic, col·leccionista, fotògraf i primer president de la Fundació Joan Miró de Barcelona. Durant més de cinc dècades, va desenvolupar una àmplia i rigorosa producció fotogràfica, que va estar vinculada als posicionaments artístics més avançats de la seva època. Les seves fotografies es van exposar, entre altres llocs, a la galeria Maeght de París, a la Triennale de Milà, al Saló del Tinell de Barcelona i al Museu d'Art Modern de Nova York.

Des de jove es va comprometre amb la promoció de l'art d'avantguarda. Va ser membre fundador d'ADLAN (Amics de l'Art Nou, 1932-1936) i del Club 49 (1949-1971), dos dels grups més actius en la difusió de l'art nou a Catalunya, on es va relacionar amb Joan Miró, Josep Lluís Sert, Paul Éluard, Man Ray, Joan Prats i Antoni Tàpies.

L'exposició *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual* s'ha dividit en dos àmbits que mostren algunes de les facetes més importants i menys conegudes de la seva obra. A *La mirada obliqua* es presenta un conjunt de fotografies que va fer entre 1922 i 1939 en les quals es va avançar als plantejaments visuals d'autors que han estat considerats pioners de la Nova Visió. A *Narració visual* s'han inclòs les sèries fotogràfiques que van ser la base dels *fotoscops*, nom amb el qual es va definir una col·lecció de fotollibres que va fer juntament amb Joan Prats. Els *fotoscops* van ser el seu principal espai discursiu i una de les aventures editorials més interessants de les que es van dur a terme al voltant de la fotografia en l'Espanya de la postguerra.

PRIMERA PART: LA MIRADA OBLIQUA

En aquesta secció es mostra la producció fotogràfica pionera i innovadora que Joaquim Gomis va dur a terme entre 1922 i 1939. Va ser un dels primers artistes europeus que va emprar un llenguatge modern, avançant-se als plantejaments visuals dels creadors de la Nova Visió i als programes de László Moholy-Nagy.

Va començar a fer gran part d'aquestes fotografies a partir de 1922, en el curs dels seus viatges i estades en alguns dels centres artístics més importants d'Europa i els EUA. Durant aquest període, Joaquim Gomis va començar a utilitzar un llenguatge modern tant en la realització de fotografies (picats, contrapicats, desplaçament de l'eix de simetria, fragmentació), com en la selecció dels temes (vistes urbanes, gratacels, paisatges industrials). Les seves fotografies s'acosten a l'obra dels precisionistes nord-americans i a l'estètica maquinista que promulgava Le Corbusier des de la revista *L'Esprit nouveau*.

A principis de la dècada de 1930 Joaquim Gomis va començar a formar part dels grups promotors de l'art modern com ADLAN (Amics de l'Art Nou), creat a Barcelona el 1932 i del qual fou president juntament amb Josep Lluís Sert i Joan Prats. Amb les seves propostes van trencar amb l'estètica de l'art oficial.

El 1936, en esclatar la Guerra Civil, es va instal·lar amb la seva família a París, on va viure fins a 1939. En aquells anys va fer les seves primeres fotografies de caràcter surrealista. Va entrar en contacte amb escriptors i artistes com Paul Éluard i Man Ray, i va mantenir la relació amb altres membres d'ADLAN que eren a la ciutat com Josep Lluís Sert i Joan Miró.

Llistat d'obres Sala 1 Inicis

Joaquim Gomis

Sense títol

Sense data

Gelatina de plata

11,6 x 8,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 5

Joaquim Gomis

Sense data

E 7

Joaquim Gomis

Upper deck, Mauretania

Sense data

Gelatina de plata

11,6 x 8,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 12

Joaquim Gomis

Paris, torre Eiffel

c. 1928

Gelatina de plata / Tiratge modern

6,5 x 9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 13

Joaquim Gomis

Paris, Torre Eiffel

c. 1928

Gelatina de plata / Tiratge modern

6,5 x 9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 14

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 15

Joaquim Gomis

Paris, Torre Eiffel

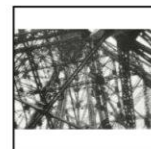
c. 1928

Gelatina de plata / Tiratge modern

6,5 x 9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 16

Joaquim Gomis

Formentor, Mallorca

c. 1935

Gelatina de plata

5,5 x 8 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 17

Joaquim Gomis

Formentor, Mallorca

c. 1935

Gelatina de plata

5,5 x 8 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 18

Joaquim Gomis

Formentor, Mallorca

c. 1935

Gelatina de plata

5,5 x 8 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 19

Joaquim Gomis

Formentor, Mallorca

c. 1935

Gelatina de plata

5,5 x 8 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 20

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

11,6 x 8,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 21

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1928

Gelatina de plata

4,2 x 5,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 23

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

11,6 x 8,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 24

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1935

Gelatina de plata

16,9 x 16,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 25

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1935

Gelatina de plata

17 x 16,9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 26

Joaquim Gomis

Castelldefels

c. 1940

Gelatina de plata / Tiratge modern

18,8 x 18 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 30

Joaquim Gomis

Upper deck, Mauretania

1922

E 11

Joaquim Gomis

Houston, Texas

1923

Gelatina de plata

11,7 x 8,6 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 1

Joaquim Gomis

New Orleans (Louisiana)

1923

Gelatina de plata

5 x 3,9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 2

Joaquim Gomis

Houston, Texas

1923

Gelatina de plata

11,6 x 8,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 3

Joaquim Gomis

Edifici Magnolia, Dallas (Texas)

1923

E 4

Joaquim Gomis

Houston, Texas

1923

Gelatina de plata

9,4 x 14,2 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 6

Joaquim Gomis

Goose Creek Oil Wells, Texas

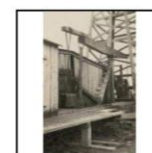
1923

Gelatina de plata

6,9 x 4,6 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 8

Joaquim Gomis

Pozo petrolífero, Tejas

1923

Gelatina de plata

11,6 x 8,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 9

Joaquim Gomis

Pozos petrolíferos, Tejas

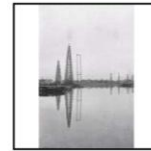
1923

Gelatina de plata

11,6 x 8,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 10

Joaquim Gomis

Sense títol

1932

Gelatina de plata

5,5 x 8 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 27

Joaquim Gomis

Sense títol

1932

Gelatina de plata

5,5 x 8 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 28

Joaquim Gomis

Marea baixa al Mont-Saint-Michel, França

1936

E 22

Joaquim Gomis

Rigi Kuhl, Suïssa

1937

Gelatina de plata

17,1 x 17 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 29

SEGONA PART: NARRACIÓ VISUAL

El 1940 Joaquim Gomis va reprendre el concepte de sèrie que ja havia aplicat a la seqüència de la Torre Eiffel de 1928, per fer un conjunt de fotografies d'un eucaliptus des de tots els angles possibles. Fascinat per la seva proposta visual, Joan Prats el va animar a passar de l'àlbum al fotollibre i es va associar amb ell per crear els *fotoscops*, un dels projectes editorials més importants dels anys cinquanta i seixanta a Espanya, en el qual van participar personatges tan representatius com Le Corbusier, Roland Penrose, Michel Tapié, Josep Lluís Sert, Sigfried Giedion, James Johnson Sweeney, Francesc Vicens i Joan Brossa.

El 1952, l'editorial Omega va publicar el primer *fotoscop*, *La Sagrada Família de Antonio Gaudí*, tot i que va ser *Gaudí*, publicat per l'editorial RM el 1959, el que va donar forma a la col·lecció. El disseny dels *fotoscops* era més radical que el de la major part de fotollibres espanyols i estava en la línia de les propostes innovadores d'Alexey Brodovitch en llibres com *Ballet*.

La col·lecció *Fotoscop, Comunicación Visual* va durar diverses dècades i va passar per tres editorials de Barcelona: Omega (1952), RM (1958-1962) i Polígrafa (1966-1971). Alguns dels *fotoscops* que presentem, com *Eucaliptus, Barcelona* i els que va fer sobre el cos, no es van arribar a publicar mai. Altres, com *Atmosfera Miró, Gaudí, Ibiza fuerte y luminosa* o *Artesanía*, van ser els que van tenir més èxit i en els quals Gomis va projectar una mirada més particular. En aquest apartat es mostra una selecció de fotografies, maquetes, àlbums, fitxes fotogràfiques, projeccions i fotollibres que endinsen l'espectador en la personal i rica concepció narrativa de Joaquim Gomis i Joan Prats.

Llistat d'obres Sala 2 Eucaliptus

Joaquim Gomis

Eucaliptus

1946

Gelatina de plata

17,4 x 17,4 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 31

Joaquim Gomis

Eucaliptus

1946

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 32

Joaquim Gomis

Eucaliptus

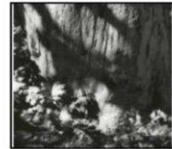
1946

Gelatina de plata

17,6 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 33

Joaquim Gomis

Eucaliptus

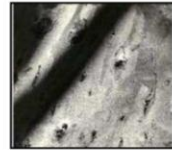
1946

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 34

Joaquim Gomis

Eucaliptus

1946

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 35

Joaquim Gomis

Eucaliptus

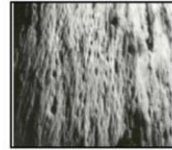
1946

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 36

Joaquim Gomis*Eucaliptus*

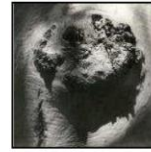
1946

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 37

Joaquim Gomis*Eucaliptus*

1946

Gelatina de plata

17,4 x 17,4 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 38

Joaquim Gomis*Eucaliptus*

1946

Gelatina de plata

17,4 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 39

Joaquim Gomis*Eucaliptus*

1946

Gelatina de plata

17,6 x 17,4 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 40

Joaquim Gomis*Eucaliptus*

1946

Gelatina de plata

17,3 x 17,6 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 41

Joaquim Gomis*Eucaliptus*

1946

Gelatina de plata

17,2 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 42

Joaquim Gomis*Eucaliptus*

1946

Gelatina de plata

17,5 x 17,4 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 43

Sala 3 Nus**Joaquim Gomis***Sense títol*

1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 44

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,6 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 45

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,6 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 46

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 47

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,6 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 48

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 49

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,6 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 50

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 51

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 52

Joaquim Gomis*Sense títol*

1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 53

Joaquim Gomis*Sense títol*

1947

Gelatina de plata

17,4 x 17,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 54

Joaquim Gomis*Sense títol*

1947

Gelatina de plata

17,4 x 17,6 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 55

Joaquim Gomis*Sense títol*

1947

Gelatina de plata

17,4 x 17,6 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 56

Joaquim Gomis*Sense títol*

1947

Gelatina de plata

17,6 x 17,1 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 57

Joaquim Gomis*Sense títol*

1947

Gelatina de plata

17,3 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 58

Joaquim Gomis*Sense títol*

1947

Gelatina de plata

17,4 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 59

Joaquim Gomis*Sense títol*

1949

Gelatina de plata

17,6 x 17 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 60

Joaquim Gomis

Rivière

1949

Gelatina de plata

17,3 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 61

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,5 x 17 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 62

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,6 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 63

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 64

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,3 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 65

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 66

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 67

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,4 x 17,1 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 68

Joaquim Gomis*Sense títol*

1949

Gelatina de plata

17 x 17,2 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 69

Joaquim Gomis*Rivière*

1949

Gelatina de plata

17,2 x 16,6 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 70

Joaquim Gomis*Rivière*

1949

Gelatina de plata

17,4 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 71

Joaquim Gomis*Sense títol*

1949

Gelatina de plata

17,4 x 17,2 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 72

Joaquim Gomis*Rivière*

1949

Gelatina de plata

17,2 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 73

Joaquim Gomis*Sense títol*

1949

Gelatina de plata

17,5 x 17 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 74

Joaquim Gomis*Sense títol*

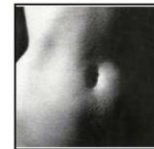
1949

Gelatina de plata

17,2 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 75

Joaquim Gomis*Sense títol*

1949

Gelatina de plata

17,1 x 17 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 76

Joaquim Gomis

Rivière

1949

Gelatina de plata

17,5 x 17,2 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 77

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,3 x 17,1 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 78

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,3 x 17,2 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 79

Joaquim Gomis

Sense títol

1949

Gelatina de plata

17,2 x 17 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 80

Sala 4 Barcelona

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17,1 x 17,2 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 81

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17 x 17,1 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 82

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 83

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17,6 x 17,1 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 85

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17,1 x 16,8 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 86

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17,1 x 16,9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 87

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17,5 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 88

Joaquim Gomis

Barcelona

c. 1947

Gelatina de plata

17,6 x 17,6 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 89

Joaquim Gomis

Tibidabo

1946

Gelatina de plata

17,2 x 17 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 90

Joaquim Gomis

Tibidabo

1946

Gelatina de plata

17,2 x 17 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 91

Joaquim Gomis

Tibidabo

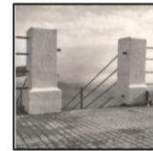
1946

Gelatina de plata

17,7 x 17,5 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 92

Sala 5 Eivissa

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1947
 Gelatina de plata
 17,2 x 17,7 cm
 Col·lecció Neus Moyano i Fernando Marzá
 E 158

Joaquim Gomis

Sense data
 Gelatina de plata
 17,7 x 17,3 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 161

Joaquim Gomis

Eivissa forta i lluminosa, cadira eivissenca

c. 1947
 Gelatina de plata
 17,2 x 17,7 cm
 Col·lecció Neus Moyano i Fernando Marzá
 E 169

Joaquim Gomis

Paret emblanquinada

c. 1947
 Gelatina de plata
 17,2 x 17,7 cm
 Col·lecció Neus Moyano i Fernando Marzá
 E 176

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
 Gelatina de plata
 17,9 x 17,9 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 159

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
 Gelatina de plata
 17,6 x 17,8 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 160

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
 Gelatina de plata
 17,9 x 17,8 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 162

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
 Gelatina de plata
 17,8 x 17,9 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 163

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
Gelatina de plata
18 x 17,7 cm
Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
E 164

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
Gelatina de plata
17,8 x 17,8 cm
Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
E 165

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
Gelatina de plata
17,9 x 17,7 cm
Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
E 166

Joaquim Gomis

Funeral, Santa Eulàlia (Eivissa)

1947
Gelatina de plata. Tiratge d'època
18 x 18 cm
Col·lecció Hubert de Wangen
E 167

Joaquim Gomis

Sense títol

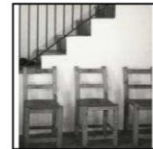
1947
Gelatina de plata
18 x 18 cm
Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
E 168

Joaquim Gomis

Sense títol

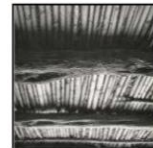
1947
Gelatina de plata
19,5 x 18 cm
Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
E 170

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
Gelatina de plata
18 x 17,7 cm
Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
E 171

Joaquim Gomis

Sense títol

1947
Gelatina de plata
18 x 18,2 cm
Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
E 172

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

17,8 x 18 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 173

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

18,7 x 18 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 174

Joaquim Gomis

Sense títol

1947

Gelatina de plata

18,5 x 17,9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 175

Sala 6 Artesania

Joaquim Gomis

Artesania. Ventall de fulles de palma, Mallorca

c. 1946

Gelatina de plata

18 x 18 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 147

Joaquim Gomis

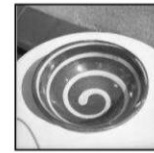
Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 148

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1946

Gelatina de plata

17,7 x 18,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 149

Joaquim Gomis

Eivissa forta i lluminosa, cortina d'elaboració artesana amb trossets de jonc

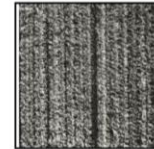
c. 1946

Gelatina de plata

18,2 x 17,4 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 150

Joaquim Gomis

Artesania, espadenyes de cànem, Eivissa

c. 1946

Gelatina de plata

17,5 x 18 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 151

Joaquim Gomis

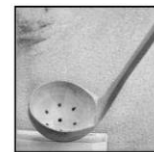
Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 152

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 153

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1946

Gelatina de plata

17,3 x 17,4 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 154

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1946

Gelatina de plata

18,1 x 17,9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 155

Joaquim Gomis

Sense títol

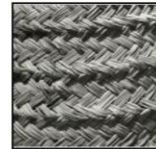
c. 1946

Gelatina de plata

18 x 18,2 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 156

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 157

Joaquim Gomis

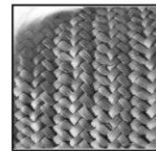
Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 177

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 93

Sala 7 Gaudí

Joaquim Gomis

Sense data
 Gelatina de plata
 17,7 x 17,3 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 93

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1946
 Gelatina de plata
 17,6 x 17,3 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 95

Joaquim Gomis

Sense data
 Gelatina de plata
 17,7 x 17,3 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 96

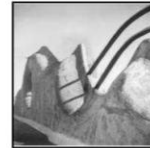
Joaquim Gomis

Sense data
 Gelatina de plata
 17,7 x 17,3 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 98

Joaquim Gomis

Sense data
 Gelatina de plata
 17,7 x 17,3 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 99

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1946
 Gelatina de plata
 18,4 x 17,6 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 100

Joaquim Gomis

Sense data
 Gelatina de plata
 17,7 x 17,3 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis
 E 101

Joaquim Gomis

Casa Milà. La Pedrera

c. 1946
 Gelatina de plata. Còpia d'època
 17,5 x 17,5 cm
 Fundació Foto Colectania
 E 102

Joaquim Gomis

Casa Milà. La Pedrera

c. 1946
 Gelatina de plata. Còpia d'època
 17,5 x 17,5 cm
 Fundació Foto Colectania
 E 103

Joaquim Gomis

Parc Güell

c. 1946

Gelatina de plata. Còpia d'època

17,5 x 17,5 cm

Fundació Foto Colectania

E 104

Joaquim Gomis

Casa Milà. La Pedrera

c. 1946

Gelatina de plata. Còpia d'època

17,5 x 17,5 cm

Fundació Foto Colectania

E 105

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1946

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 107

Joaquim Gomis

Sense títol

1946

Gelatina de plata

18,5 x 17,9 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 94

Joaquim Gomis

Sense títol

1946

Gelatina de plata

18,2 x 17,7 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 97

Sala 8 Atmosfera Miró

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950

Gelatina bromur de plata

18 x 18 cm

Col·lecció Jordi Barón Rubí

E 108

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950

Gelatina bromur de plata

18 x 18 cm

Col·lecció Jordi Barón Rubí

E 109

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950

Gelatina bromur de plata

18 x 18 cm

Col·lecció Jordi Barón Rubí

E 110

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950

Gelatina bromur de plata

18 x 18 cm

Col·lecció Jordi Barón Rubí

E 111

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950

Gelatina bromur de plata

18 x 18 cm

Col·lecció Jordi Barón Rubí

E 112

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950

Gelatina bromur de plata

18 x 18 cm

Col·lecció Jordi Barón Rubí

E 113

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950

Gelatina bromur de plata

18 x 18 cm

Col·lecció Jordi Barón Rubí

E 114

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 115

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 116

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 117

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 118

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 119

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 120

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 121

Joaquim Gomis

Sense títol

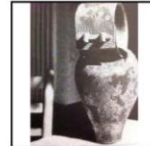
c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 122

Joaquim Gomis

Sense títol

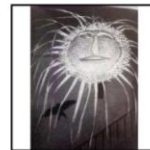
c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 123

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 124

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 125

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 126

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 127

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 128

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1940-1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 130

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 131

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 132

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 133

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 134

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 135

Joaquim Gomis

Sense títol

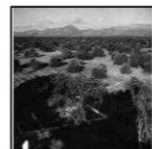
c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 136

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1950
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 137

Joaquim Gomis

Atmosfera Miró, Joan Miró

1942-1959
Gelatina bromur de plata
18 x 18 cm
Col·lecció Jordi Barón Rubí
E 129

Sala 9 Creació Miró

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1975

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 138

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1975

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 139

Joaquim Gomis

Sense títol

c. 1975

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim gomis

E 140

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 141

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 143

Joaquim Gomis

Sense títol

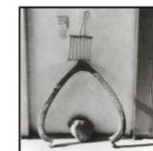
c. 1945

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 144

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 145

Joaquim Gomis

Sense data

Gelatina de plata

17,7 x 17,3 cm

Arxiu Nacional de Catalunya / Fons Joaquim Gomis

E 146

TEXTOS DEL CATÀLEG

Rosa Maria Malet: *Presentació*

Fa deu anys, el maig de 2002, presentàvem a la Fundació Joan Miró una exposició sobre la creació fotogràfica de Joaquim Gomis. A través de l'extensa selecció d'obres feta per Juan Naranjo, comissari de la mostra tant en aquella ocasió com en aquesta, es feia evident la intuïció del fotògraf.

El motiu que ens ha portat ara a presentar l'exposició *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual* és doble. D'una banda, voldríem insistir en allò que avançàvem en la mostra anterior i que el temps ha ajudat a consolidar: la vàlua de Joaquim Gomis com a fotògraf, que permet situar-lo al mateix nivell que els autors més reconeguts de les avantguardes del segle xx.

D'altra banda, presentem aquesta exposició per celebrar l'acord que van signar, el desembre de 2010, els hereus de Joaquim Gomis, la Generalitat de Catalunya i la Fundació Joan Miró, segons el qual aquesta institució assumia la responsabilitat de gestionar l'Arxiu fotogràfic Joaquim Gomis. Atès el volum del conjunt –més de 70.000 elements entre clixés, còpies, contactes, correspondència, retalls de premsa...–, tot aquest material va ser dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya per tal de ser inventariat i, si s'esqueia, restaurat.

Aquesta pot ser una feina d'anys, però estem segurs que ben aviat haurà de permetre aconseguir resultats molt positius per diverses raons. En primer lloc, perquè facilitarà el coneixement i la difusió de l'obra de Joaquim Gomis i en permetrà l'estudi. Tanmateix, no només es podrà conèixer l'obra d'un gran fotògraf. Si tenim en compte la dedicació que Gomis va destinar a documentar, a través de la seva càmera, tant el procés creatiu de Joan Miró com l'entorn en què aquests dos grans amics es van moure, no és difícil imaginar l'interès que es desprèn d'aquestes connexions per a l'estudi de l'obra de Miró. En darrer lloc, com a persona perspicaç que era, la mirada de Joaquim Gomis ha ajudat a salvar, mitjançant la seva càmera, paisatges, objectes, situacions que, ja fossin del món rural o de l'entorn urbà, actualment han desaparegut del tot.

Celebrem que la sensibilitat dels deu néts de Joaquim Gomis hagi permès donar un destí a l'arxiu fotogràfic del seu avi, de manera que la consideració i l'estima per la seva obra es mantingui en el lloc que li correspon. El compromís, per part de la Fundació Joan Miró, ha estat assumit amb la plena convicció i el ferm propòsit d'ajudar a preservar i promoure aquest valuós fons patrimonial.

Volem expressar el nostre reconeixement més sincer a l'Arxiu Nacional de Catalunya, concretament al seu director, el senyor Josep Maria Sans Travé, i a la responsable dels Fons d'imatges, gràfics i audiovisuals, la senyora Imma Navarro, per la bona acollida que, des del primer moment, van donar a l'Arxiu fotogràfic Joaquim Gomis, a més d'agrair la dedicació de les persones que s'ocupen d'assegurar-ne l'estat de conservació i l'accessibilitat.

Un cop més donem les gràcies a Juan Naranjo, especialista en fotografia espanyola de la postguerra, gran coneixedor de l'obra de Joaquim Gomis i comissari de *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual*, per haver sabut donar l'enfocament adequat al contingut tant de l'exposició com del catàleg. Amb accions com aquestes, esperem ajudar a fer comprendre la vàlua de Joaquim Gomis, que fou gran amic de Joan Miró, primer president del Patronat de la Fundació Joan Miró i, encara que no exercís de manera professional, un gran fotògraf.

Rosa Maria Malet, directora de la Fundació Joan Miró

Juan Naranjo: *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual*

Revisitar Joaquim Gomis

Joaquim Gomis va ser un dels fotògrafs pioners en la utilització del llenguatge de la Nova Visió. Durant dècades, Gomis va desenvolupar una àmplia i rigorosa producció fotogràfica vinculada amb els posicionaments més avançats de la seva època, el que fa que les seves fotografies ens continuïn sorprenent actualment. Això es va deure, en part, als seus nombrosos viatges als principals centres artístics, al seu esperit inquiet i a la seva participació en grups com l'ADLAN o Club 49 que van promocionar l'art innovador i compromès del segle XX.

Malgrat que s'han fet diferents publicacions i exposicions sobre Joaquim Gomis, hi ha encara aspectes inèdits o poc estudiats de la seva obra. La qualitat de la seva gran producció fotogràfica i la seva varietat temàtica fan que sigui impossible sintetitzar-ne la visió en una exposició o publicació. L'exposició *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual* complementa la que vaig comissariar el 2002, també per a la Fundació Joan Miró de Barcelona. Aquella exposició va mostrar, a través d'una sèrie d'àmbits temàtics com *La mirada moderna*, *La forma*, *un camí cap a l'abstracció*, *El cos fragmentat*, *La bellesa convulsiva*, *La poesia dels objectes*, *Fotoscop*, *El llenguatge visual*, *El paisatge humanista* o *El color informalista*, la connexió del fotògraf amb els temes i l'estètica de la fotografia i l'avantguarda del segle XX.

A *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual* es fa èmfasi a revelar un dels aspectes més interessants i menys coneguts de la seva producció fotogràfica: els *fotoscops*. Es tracta d'uns fotollibres en els quals va desenvolupar una visió particular que estava a mig camí entre el llenguatge cinematogràfic i el del fotoreportatge. Van ser molt ben rebuts en els cercles artístics del moment, ja que van fer un important paper en la comprensió de l'obra i de la persona de figures rellevants de l'art del segle XX com van ser Joan Miró, Antoni Tàpies o Antoni Gaudí. També van gaudir d'una gran acceptació per part de la crítica i de la premsa de l'època. En canvi, van ser molt poc coneguts en l'esfera fotogràfica per diferents raons. Principalment, perquè la figura de Joaquim Gomis va quedar en certa mesura eclipsada per la de Joan Prats, gran amic i soci seu en aquest projecte. En algunes ocasions, quan es parla de *fotoscop*, se cita Joan Prats com a únic artífex, tot i que la concepció narrativa, la visió i l'esperit d'aquests fotollibres van sorgir de Gomis. De fet, en els anys vint, el fotògraf es va començar a interessar més per la sèrie que per la instantània i en els anys quaranta va començar a desenvolupar-la de manera sistemàtica. Tanmateix, fins avui els treballs de recuperació de l'obra de Joaquim Gomis s'han centrat en el valor de les fotografies de forma individualitzada. No s'han mostrat les sèries ni s'hi ha aprofundit. Tampoc no s'ha recuperat i contextualitzat l'important paper dels fotollibres. Juntament amb les projeccions, van ser les plataformes de difusió i els principals espais discursius de Gomis. A aquesta omisió cal sumar-hi el fet que, en el recent procés de recuperació de la història de la fotografia a Espanya, la visió documental, vinculada amb el neorealisme i l'humanisme, ha tingut un gran pes

davant d'altre tipus d'estètiques. S'ha prioritzat una lectura de la història i s'han exclòs o obviat altres tipus de posicionaments, entre els quals caldria incloure el de Joaquim Gomis.

L'exposició *Joaquim Gomis. De la mirada obliqua a la narració visual* s'ha dividit en dos àmbits. El primer, *La mirada obliqua*, mostra la producció fotogràfica que va des de 1922 a 1939, període en el qual Joaquim Gomis va fer una obra fotogràfica pionera i innovadora que es va avançar als programes dels teòrics de la Nova Visió i que ha tingut un paper important per entendre la fotografia moderna a Espanya i a Europa. Gomis va fer gran part d'aquestes fotografies durant els seus viatges i les seves estades a alguns dels centres artístics d'Europa i dels Estats Units, com Nova York, París i Praga. El segon àmbit de l'exposició, *Narració visual*, presenta la manera com a partir dels anys quaranta Gomis va començar a sistematitzar la utilització de la sèrie fotogràfica com un mètode analític de treball que acabaria materialitzant-se en els *fotoscops*, projecte editorial que va durar diverses dècades. Per mostrar el seu enfocament particular, hem seleccionat una sèrie de *fotoscops* que són representatius de la seva producció i que ajuden a entendre la seva concepció i la seva amplitud temàtica. Alguns dels *fotoscops* que presentem, com *Eucaliptus, Barcelona* i els que Gomis va fer sobre el cos, no es van arribar a publicar mai. Entre els publicats, *Atmosfera Miró, Gaudí, Ibiza fuerte y luminosa, i Artesanía*, en els quals Gomis va projectar la seva mirada més particular, van ser els que van tenir més èxit. En aquest apartat de l'exposició, hem partit d'una selecció de fotografies, maquetes, àlbums, fitxes fotogràfiques, projeccions i fotollibres per endinsar el públic en la personal i rica concepció narrativa que van fer servir Joaquim Gomis i Joan Prats en els *fotoscops*.

La mirada obliqua

Nascut a Barcelona el 1902, Joaquim Gomis pertanyia a la burgesia il·lustrada catalana que va afavorir la creació de l'entramat cultural i artístic que va donar singularitat a Barcelona. El 1914, en complir dotze anys, la seva tia li va regalar una càmera fotogràfica Brownie, una cosa habitual i de moda entre les classes més benestants. De fet, altres membres de la seva família ja tenien una càmera. Les fotografies que va fer aquells anys mostren el seu univers més proper i les seves afinitats –excursions, retrats familiars–, i s'inscriuen en l'àmbit domèstic i amb mirada amateur. Cal destacar que Joaquim Gomis no va fer estudis específics d'art o fotografia –va ser educat per a l'activitat empresarial i el comerç–, però els seus viatges de formació van ser determinants en la seva concepció estètica: el 1921, per completar els seus coneixements empresarials, va viatjar a Anglaterra i els Estats Units i, set anys més tard, va visitar París. El llenguatge fotogràfic que va desenvolupar als Estats Units i a França s'escapa totalment de la producció fotogràfica que es feia a Espanya durant els anys vint i el converteix en una de les figures clau de la fotografia d'aquell període, en l'àmbit temàtic, conceptual i estètic.

La Barcelona en la qual va créixer Joaquim Gomis va entrar en una efervescència econòmica que va reforçar l'expansió urbanística i la

modernització iniciades amb l'Exposició Universal de 1888 i que va culminar amb la celebració de l'Exposició Internacional de 1929. La proximitat de la capital catalana amb la frontera francesa la va convertir, durant la Primera Guerra Mundial, en refugi d'artistes i intel·lectuals com Francis Picabia, Sonia i Robert Delaunay, Marie Laurencin, Arthur Cravan i el seu germà Otho Lloyd o Valentine de Saint-Point, entre molts altres. Es reunien en espais com les Galeries Dalmau; el seu propietari, Josep Dalmau, d'esperit innovador, va organitzar exposicions pioneres com: "Art Cubista" el 1912, en la qual es va mostrar l'obra de Marcel Duchamp, Albert Gleizes, Jean Metzinger i Juan Gris; "Art francès d'avantguarda" el 1920; a més d'exposar artistes com Joan Miró el 1917 o Francis Picabia el 1922. El 1917, des de les mateixes Galeries Dalmau es va editar *391*, la revista dirigida per Francis Picabia. Així la galeria de Dalmau es va arribar a convertir en un espai de referència i de trobada per a la comunitat artística local i internacional i també hi van passar Joaquim Gomis o Joan Prats, gran amic del fotògraf. La tasca realitzada per Josep Dalmau va ser reconeguda a escala internacional i, el 1920, la revista *Bulletin Dada* de Zuric el va incloure en el seu llistat de "Quelques Présidents et Présidentes" del moviment Dadà elaborat per Tristan Tzara.

La fotografia que circulava en l'esfera artística barcelonina seguia vinculada als temes del simbolisme i del regeneracionisme, i estava relacionada amb espais artístics com la Sala Parés, el Cercle Artístic de Sant Lluc o la Casa Reig. Tenia una bona visibilitat social, estava present en les revistes il·lustrades, en els salons burgesos, en els quioscs; la càmera fotogràfica s'havia convertit en un *gadget* apreciat per la burgesia il·lustrada, molt interessada en els canvis tecnològics que estaven modificant les formes de relació i comunicació. Tanmateix, la fotografia encara no s'havia convertit en matèria artística entre els creadors avantguardistes de Barcelona o d'altres capitals artístiques com París.

El 1922, Joaquim Gomis va marxar cap als Estats Units a bord del transatlàntic *Mauretania* i va desembarcar a Nova York, ciutat paradigmàtica que molts artistes europeus identificaven amb la vida moderna, tant per les seves grans construccions com per la seva intensa activitat urbana.¹ Entre 1922 i 1924 Gomis va viure a Houston i Dallas, ciutats molt diferents de Barcelona, tant pel seu ritme com pel seu paisatge urbà. Com es reflecteix en les seves fotografies d'aquell moment, Gomis va quedar fascinat pels gratacels, per l'entorn i per les noves formes de vida urbana, de la mateixa manera que havien impactat o impactarien Umberto Boccioni, Antonio Sant'Elia o Erich Mendelsohn, que amb les seves obres i els seus escrits van contribuir a la difusió de l'estil de vida nord-americà i dels gratacels a Europa. El canvi d'hàbits, la profusió de màquines en el paisatge i en la vida quotidiana, els canvis d'escala que li van proporcionar els gratacels en front dels edificis de Barcelona, van permetre a

---

¹ Es desconeix si durant la seva estada a Nova York, Gomis va entrar en contacte amb els fotògrafs emergents del panorama artístic i fotogràfic, ja que no hi havia una difusió àmplia dels seus treballs. Els cercles avantguardistes d'Alfred Stieglitz, Paul Strand, Clarence H. White o Charles Sheeler eren minoritaris i encara no havien assolit el reconeixement de què van gaudir posteriorment.

Gomis experimentar noves sensacions, descobrir la mirada obliqua² i començar a aplicar-la a les seves fotografies, utilitzant els picats i els contrapicats, creant un retrat més dinàmic del paisatge urbà, avançant-se en la seva utilització als programes de László Moholy-Nagy i a la seva generalització a finals de la dècada.

El 1924, Joaquim Gomis torna a Barcelona i s'incorpora al negoci tèxtil de la seva família. La ciutat continua el procés d'expansió i renovació impulsat per la seva elecció com a seu de l'Exposició Internacional de 1929. Aquest tipus de fires iniciades en el segle XIX continuaven tenint una gran importància i oferien una visibilitat internacional significativa a la ciutat que les acollia, a més d'estimular l'activitat econòmica, cultural i artística. En aquesta època, no obstant això, en l'esfera fotogràfica barcelonina no s'havien produït grans canvis i seguien prevalent els programes pictorialistes de principis del segle XX.

Durant aquest període, Gomis va continuar aplicant la mirada obliqua que havia iniciat als Estats Units a les seves fotografies de Barcelona. Les seves imatges tenien una finalitat privada i només eren vistes pel seu cercle més proper. Paral·lelament, va expandir la seva actuació al voltant de la fotografia, iniciant una tasca pionera com a col·leccionista de fotografies antigues i de targetes postals, que sortiran a l'esfera pública abans que les seves mateixes fotografies.

El 1928, un viatge a París marca un segon punt d'inflexió en la trajectòria del fotògraf. Es tracta de l'inici d'un llenguatge visual basat en la narració que anys després portaria a l'anomenat *fotoscop*. El seu interès per ressaltar la bellesa de les màquines i de l'arquitectura industrial va fer que un dels temes als quals dedicà més atenció durant el seu viatge fos la Torre Eiffel. L'esveltesa i l'alçada de la torre desafiaven els límits de l'enginyeria moderna i la convertien en un dels grans assoliments de la civilització industrial, en un dels seus símbols més importants.

Joaquim Gomis –i nombrosos artistes com Henri Rivière, George Seurat, Marc Chagall, Maurice Utrillo i Robert Delaunay, i fotògrafs com la cosmopolita Germaine Krull– es van sentir atrets per la immensa massa metàl·lica que trencava l'*skyline* parisenc. Tanmateix, Gomis es va proposar acostar-se a la Torre Eiffel des d'una perspectiva nova, des de la narració. No es va limitar a fer la típica instantània del monument, sinó que va recórrer a la seqüencialització per aportar un retrat més complet i dinàmic. Va partir d'una imatge general presa en contrapicat per accentuar-ne l'alçada, per ressaltar-ne la forma, per després passar a la fragmentació i la sinèdoque, jugant amb la repetició dels elements, amb els detalls o amb la geometria. Tal com el mateix Gomis va aclarir més tard, la idea dels *fotoscops* va sorgir de l'interès que tenia

---

² Aquest tipus d'acostament definit com a "mirada obliqua" l'havia realitzat anteriorment Alvin L. Coburn, fotògraf nord-americà iniciat en el pictorialisme i pioner de l'avantguarda, quan el 1912, durant una estada a Nova York, va experimentar amb la perspectiva aèria, amb un interès especial per destacar les formes i la geometria de la gran ciutat. Tanmateix, aquestes fotografies no van tenir una gran difusió en la seva època.

per la narració, per la seqüència davant de la instantània, a l'hora d'acostar-se a un tema: "Quan entrava en un poble, primer feia vistes generals de lluny; a poc a poc, m'anava acostant als carrers, les gents, els detalls de les finestres, les reixes (...) amb una inquietud que no parava fins que considerava que havia acabat."³

A partir dels anys trenta, de tornada a Barcelona, Gomis comença a implicar-se de forma activa en els cercles artístics més avançats de la ciutat. El 1932, va ser membre fundador de l'associació Amics de l'Art Nou (ADLAN), i més endavant membre directiu d'aquesta juntament amb Joan Prats i Josep Lluís Sert. Des de l'ADLAN va entrar en contacte amb Joan Miró, també membre de l'associació. Amb tots ells va mantenir una estreta relació de col·laboració i amistat durant la resta de la seva vida.

Altres membres de l'ADLAN van ser Magí A. Cassanyes, Carles Sindreu, Adelita Lobo, Mercè Ros i Federico García Lorca. Amb les seves propostes volien trencar l'hegemonia cultural i artística que hi havia a Catalunya, on l'estètica noucentista i l'Art Déco eren predominants. L'ADLAN va mantenir relacions amb altres grups locals representants del moviment modern, com el dels arquitectes del GATCPAC (Grup d'Arquitectes i Tècnics per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània), amb els quals el 1934 van fer el número monogràfic dedicat a l'art modern de la revista *D'Ací i d'Allà*, i el grup *Gaceta de Arte* de Tenerife que va crear el pintor Eduardo Westerdahl juntament amb altres artistes i escriptors canaris. Westerdahl, igual que Gomis i Aizpurúa, va fer una innovadora tasca fotogràfica.

Els membres de l'ADLAN van fer nombroses activitats per promoure l'art nou, com les exposicions individuals de Joan Miró, Àngel Ferrant, Pablo Picasso i Jean Arp o les mostres col·lectives "Objectes de mal gust" o "Logicofobista". El 1934 van organitzar les projeccions de diapositives de la col·lecció de fotografies i postals de Joaquim Gomis al soterrani de la Joieria Roca de Barcelona, dissenyada per Josep Lluís Sert; l'any següent, en el mateix espai, van fer una exposició fotogràfica de Man Ray. També van projectar pel·lícules com *Entr'acte* de René Clair amb Francis Picabia (1924), *L'Âge d'or* de Luis Buñuel i *La terra* d'Alexander Dovzhenko (ambdues de 1930) o *El camí de la vida* de Nikolai Ekk (1931).

En esclatar la Guerra Civil, Joaquim Gomis es va instal·lar amb la seva família a París, on va residir fins a 1939. Allí es va relacionar amb altres membres de l'ADLAN, com Josep Lluís Sert i Joan Miró, que, com ell, s'havien refugiat a la capital francesa, i també va entrar en contacte amb membres destacats de la comunitat artística parisenca com Paul Éluard o Man Ray. Durant aquells anys, Gomis també va viatjar per Suïssa i Txecoslovàquia, i va fer les seves primeres fotografies de caràcter surrealista.

³ Citat a Marta Gili i Maria Lluïsa Borràs, *Joaquim Gomis, la poesia de la modernitat*, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1986.

Narració visual

En acabar la Guerra Civil, Joaquim Gomis va deixar París i va tornar a Barcelona on va reprendre la seva tasca professional i la seva activitat com a fotògraf. En la dècada dels quaranta, Gomis va consolidar el seu particular mètode de treball a base de seqüències fotogràfiques que va batejar amb el nom de *fotoscop*. Sempre sota una guió visual propi i distintiu, aquests exercicis de composició narrativa van tractar, des de tots els angles i les perspectives possibles, un extens repertori de temes: des del cos femení, l'arquitectura vernacle eivissenca i l'arquitectura modernista d'Antoni Gaudí fins a l'univers particular d'artistes com Joan Miró o Antoni Tàpies.

De la mateixa manera que havia retratat la Torre Eiffel uns anys abans, el 1940 Gomis fotografia un eucaliptus del seu jardí des de múltiples punts de vista. *Eucaliptus* és el seu primer *fotoscop*. Des d'aleshores, el que podem definir com a «narració visual» –la preferència per la seqüència, la descontextualització, la fragmentació o la magnificació de detalls– estarà present en el conjunt de la seva obra fotogràfica, com, per exemple, en els seus àlbums i maquetes sobre el cos, realitzats a Barcelona, la Costa Brava i Sitges. La sèrie sobre el cos femení és una de les seves sèries més extenses, amb un enfocament sobre el tema que sobresurt en l'Espanya d'aquell període. En aquesta, Gomis mostra formes sorprenents, redueix parts del cos a un valor formal, juga amb la il·luminació i amb l'escenificació fins a aconseguir una estètica propera al surrealisme, creant una atmosfera onírica en la qual, a través de l'humor i la tensió, revela la bellesa sensual i torbadora del cos.

A principis dels anys quaranta comença a fotografiar Joan Miró al seu estudi de Barcelona –on havia tornat a instal·lar-se després del seu exili francès– i també el retrata a la seva casa de Mont-roig i a Palma de Mallorca. En una tasca que s'estén al llarg de sis anys, Gomis deixa constància de la forma de treballar del pintor, les seves fonts d'inspiració i els objectes que l'envolten en una sèrie exhaustiva d'imatges que donaran lloc al *fotoscop* titulat *Atmosfera Miró*, publicat anys més tard, el 1959. El 1942 va a Eivissa, que des dels anys trenta s'havia convertit en un refugi mític d'artistes i intel·lectuals. Durant la seva estada a l'illa, Gomis fa 1.200 fotografies que seran la base d'un altre *fotoscop* emblemàtic, *Ibiza fuerte y luminosa*, publicat al cap de més de dues dècades, el 1967. També durant els anys quaranta inicia la seva sèrie de fotografies de l'arquitectura de Gaudí, que es reuniran en el primer *fotoscop* publicat: *La Sagrada Família de Antonio Gaudí* (1952).

El llibre es converteix en l'espai discursiu del *fotoscop* i el fotògraf participa en tot el desenvolupament editorial, des de l'inici amb la presa i la selecció d'imatges, fins a la maquetació, l'ordre i la seqüència de les pàgines. En aquest procés també va ser determinant l'associació de Joaquim Gomis amb Joan Prats⁴ a mitjan dècada de 1940. Prats, fascinat per les sèries fotogràfiques i la

⁴ Així ho indica una carta que Prats va enviar a Christian Zervos, editor de *Cahiers d'art*, el 1945: Juntament amb el meu amic Joaquim Gomis, que és un excel·lent fotògraf, hem organitzat un arxiu fotogràfic i un dels apartats consisteix a enregistrar la vida i l'obra de Joan Miró." Joan Prats, com Joaquim Gomis, va ser un dels promotors de l'art d'avantguarda, i va mantenir, des de la seva joventut, una estreta relació amb Joan Miró. Es va formar artísticament a Llotja i al Cercle Artístic de Sant Lluc. Des de jove

concepció narrativa de Gomis, va animar el fotògraf a canviar de format: de l'àlbum privat al fotollibre. El tàndem Gomis-Prats va debutar davant del públic amb sessions de projecció de diapositives que van batejar amb el nom de "Llanterna màgica", però va ser la seva aventura editorial durant els anys cinquanta i seixanta el que els va distingir i els va fer destacar per sobre del pobre panorama de l'època, dominat per figures de tendència pictorialista com l'enginyer militar José Ortiz Echagüe.

El món iconogràfic de Gaudí

El 1952, amb motiu del centenari del naixement d'Antoni Gaudí, l'editorial barcelonina Omega va publicar el primer *fotoscop*, titulat *La Sagrada Família de Antonio Gaudí*. Adaptat al format i a l'estètica de la col·lecció Poliedro, *Las Corrientes del Arte Contemporáneo*, el fotollibre incloïa textos de l'historiador i crític d'art Alexandre Cirici, fotografies de Joaquim Gomis, i selecció, seqüència i ordenació de fotografies de Joan Prats (tot i que Gomis també va participar en aquest procés). El llibre reivindicava la figura de Gaudí com a profeta de l'arquitectura orgànica i de l'escultura i pintura abstractes de l'època. Ja en aquell moment, Gomis era molt conscient del gran valor de l'obra gaudiniana: "Quan vaig tornar de l'exili, acabada la Guerra [Civil], vaig tornar al parc Güell i, en veure les incrustacions de ceràmica, vaig quedar admirat del seu sentit d'anticipació, perquè aquelles eren autèntiques obres abstractes."⁵

A través de les seves fotografies, en les quals recull fragments aïllats de la construcció, les textures, les formes i els jocs de llum, Gomis rellegeix l'obra de Gaudí de forma molt personal, enriquint l'obra de l'arquitecte.⁶ Aquest primer fotollibre de Gomis-Prats consolida també el llenguatge dels *fotoscops*, que ells mateixos van definir de la manera següent en la solapa interior de la publicació: "Fotoscop o seqüència de fotografies col·locades en el mateix ordre que determina la suggestió plàstica del tema, segons un ritme rigorós en la distribució dels temes, la dosificació de les distàncies, entre el pla general i el proper, els escorços i la relació entre termes diferents, el mateix que en un *découpage* d'un film."⁷ De fet, l'innovador mètode d'aproximació fotogràfica de Gomis va contribuir a la difusió i revaloració de l'obra de Gaudí.⁸

---

visitava les Galeries Dalmau, on va entrar en contacte amb l'art d'avantguarda. Va ser membre fundador de l'ADLAN i president d'aquesta associació al costat de Joaquim Gomis i Josep Lluís Sert. Durant la Guerra Civil va contribuir a salvar el tresor artístic de Catalunya. Va col·laborar íntimament amb Christian Zervos en el número monogràfic de la revista *Cahiers d'art* sobre art català (titulat "L'Art catalan"). A finals dels anys quaranta, va ser impulsor del Club 49, juntament amb Joaquim Gomis, Sixt Illescas, Pere Casadevall i Eudald Serra, entre altres. En els anys cinquanta va iniciar amb Joaquim Gomis la realització dels *fotoscops*, període en què va traslladar el seu negoci a la Rambla de Catalunya, on actualment hi ha la galeria Joan Prats, inaugurada el 1976 per Joan de Muga d'Edicions Polígrafa, que en reconeixement a la seva tasca va mantenir el nom de l'insigne barreter.

⁵ Text mecanografiat per a "Joaquim Gomis un siglo de cultura catalana".

⁶ El 1952 va impulsar l'Associació d'Amics de Gaudí.

⁷ A. Cirici-Pellicer, *La Sagrada Família de Antonio Gaudí, Fotoscop Gomis Prats*, Omega, Barcelona, 1952.

⁸ El 1957, el Museu d'Art Modern de Nova York va presentar una mostra sobre Antoni Gaudí que comptava amb fotografies de Joaquim Gomis. Un any abans ja s'havien vist al Saló del Tinell de Barcelona. De fet, la seva obra només va començar a tenir visibilitat a través de publicacions i exposicions a principis de la dècada de 1940, quan també va ser reconeguda pel seu valor artístic. El 1948, la Galerie Maeght de París va exposar les seves fotografies de Joan Miró al costat de les pintures de l'artista, i el

Fins i tot el mateix Le Corbusier va elogiar la contribució de Gomis en el pròleg de l'edició de 1957, publicada per l'editorial RM, dirigida per Ramon Julià, que va prendre el relleu a Omega en la publicació dels *fotoscops*: "Desitgem cridar l'atenció al lector sobre l'interès particular que, en aquest llibre, té l'ordenació de les làmines. Els senyors Gomis-Prats, autors de la documentació fotogràfica, no s'han proposat només facilitar imatges de gran valor, cada una per ella mateixa, sinó que han concedit atenció primordial a la manera de succeir-se i esgraonar-se formant una veritable 'suite' a la qual denominen *fotoscop*. En aquest, les formes i les figures s'enllacen harmoniosament, com períodes literaris o musicals: d'aquesta manera, en la contemplació d'aquestes làmines s'estableix un ritme subtil, gairebé cinematogràfic, que lliga els aspectes expressius dels monuments i els detalls. L'efecte de cada imatge es completa amb el de l'antecedent i la conseqüent, i la totalitat origina un conjunt superior, per la seva intenció i bellesa, al de la simple suma de les parts. Aquesta tècnica de la perfecta seriació té un sentit especial aplicada a l'obra d'Antoni Gaudí, en la qual la idea de moviment i continuïtat o contrast no es perd mai i arriba a ser fascinant."⁹

A diferència del disseny inspirat en la col·lecció Poliedro de l'editorial Omega, el dels *fotoscops* realitzats per l'editorial RM s'ajustava millor a la concepció de Gomis i Prats, ja que era més radical. El format era quadrat i s'adaptava al de les fotografies originals, la qual cosa els va permetre editar-les a sang. D'altra banda, les imatges estaven separades del text per facilitar la lectura i permetre que es desenvolupés una seqüència elaborada, sense interrupcions. En total, a més de la reedició de Gaudí, amb l'editorial RM Gomis i Prats van publicar tres *fotoscops*: dos dedicats a Joan Miró (*Atmósfera Miró* de 1958 i *Creación Miró* de 1962) i un a Antoni Tàpies (*Antonio Tàpies*, de 1959).

Atmósfera Miró va ser la culminació d'anys de treball, acostament i amistat entre Gomis i el pintor. Va ser per suggeriment de Joan Miró que Gomis va començar a fotografiar el seu univers: els objectes, els paisatges, les pintures, els edificis, els arbres, les roques, parts del seu estudi, de casa seva. En unir-los i presentar-los com un tot, Gomis ens revela aspectes que ajuden a entendre l'obra i la vida de l'artista. Ens acosta als seus espais més íntims, ens presenta aspectes de la seva vida domèstica –petits detalls, interessos extraartístics– i estableix un joc d'analogies i contraposicions per indicar-nos quines van ser les seves fonts d'inspiració i per recrear-nos en el paisatge de la mirada del pintor.

Pel que fa a les dues primeres etapes editorials del *fotoscop*, cal destacar que, encara que hagués sorgit en un context totalment diferent, el fotollibre de Gomis-Prats estava en la línia d'altres propostes contemporànies innovadores com les que va començar a desenvolupar el fotògraf rus Alexey Brodovitch

---

1951 va presentar les fotografies de Gaudí i Eivissa a la Triennal de Milà, on va obtenir el diploma d'or. El 1952 va participar al Saló de Cent de Barcelona i el 1964 va fer una projecció d'*Atmósfera Miró* i *Tàpies* a l'ICA de Londres.

⁹ Le Corbusier, *Gaudí, Fotoscop Gomis Prats*, RM, Barcelona, 1958.

durant la seva etapa com a director artístic de la revista *Harper's Bazaar* i en fotollibres com *Ballet* (1945). Així mateix, el *fotoscop* s'escapa de la producció d'altres fotollibres espanyols que van tenir més èxit entre el públic general en aquells anys, com els de José Ortiz Echagüe o els de Francesc Català-Roca. En canvi, els *fotoscops* van tenir una millor acollida en l'esfera artística i fotogràfica fins al punt que, ja el 1954, Alsina Munné els va incloure en el seu llibre *Historia de la Fotografía*,¹⁰ mentre que el crític fotogràfic Josep Maria Casademont i el crític i comissari francès Michel Tapié, entre altres, van escriure sobre ells.

Els *fotoscops* i Ediciones Polígrafa

El 1965 els *fotoscops* van passar a ser publicats per Ediciones Polígrafa, editorial dedicada a l'art i a l'arquitectura creada per Manuel de Muga el 1961. Amb Polígrafa, els *fotoscops*, publicats en quatre llengües i amb textos de figures clau del segle XX com Sigfried Giedion, James Johnson Sweeney, Francesc Vicens, Joan Brossa, Le Corbusier, Roland Penrose, Josep Lluís Sert, Jacques Dupin i Bruno Zevi, van viure anys d'auge però també de declivi. Se'n van arribar a publicar més de vint-i-tres fins a 1976, dotze dels quals van ser realitzats exclusivament a partir de fotografies de Joaquim Gomis, mentre que la resta va integrar la mirada d'altres fotògrafs com Francesc Català-Roca.¹¹ En els últims *fotoscops*, Joan Prats figurava com a responsable de la "selecció i seqüència"¹² de les imatges.

Ediciones Polígrafa va mantenir l'essència del disseny que va heretar de RM i només va fer petites modificacions com el paper o la tipografia. Inicialment, es van reprendre alguns dels fotollibres projectats amb RM i que no s'havien arribat a materialitzar i també se'n van confeccionar de nous, com *Ibiza fuerte y luminosa* (1967) i *Artesanía* (1968), dos dels títols més complexos i interessants publicats en aquesta nova etapa. En aquests últims fotollibres de Gomis, el color va començar a tenir una major presència, i es reivindicava la cultura popular en un període en què la industrialització i la massificació del turisme feien perillar objectes tradicionals i paratges naturals. Les fotografies de Joaquim Gomis revelen la bellesa constructiva de l'arquitectura popular eivissenca, un referent per als arquitectes racionalistes dels anys trenta que van elogiar l'arquitectura anònima i la virginitat dels paisatges d'una illa que començava a seduir una nova generació de joves alternatius, els hippies. Seguint la tradició de Marcel Duchamp i del moviment surrealista, Gomis va alliberar del seu significat els objectes populars: cànirs, espadenyes, culleres, cadires, cistells, xarxes, objectes d'espart, descontextualitzant-los per ressaltar-ne la bellesa morfològica, per atorgar-los una nova categoria d'objectes artístics.

Els *fotoscops* són un dels projectes més importants que es van dur a terme a Espanya al voltant de la fotografia en els anys cinquanta i seixanta, tant pel seu

¹⁰ H. Alsina Munné, *Historia de la Fotografía*, Editorial del Nordeste, Barcelona, 1954, p. 108.

¹¹ El darrer *fotoscop* realitzat pel tàndem Gomis-Prats estava dedicat a Antoni Tàpies.

¹² Maria Lluïsa Borràs, *Arquitectura contemporànea japonesa*, fotografies de Yukio Futagawa, Ediciones Polígrafa, 1970.

caràcter innovador, com per la participació d'artistes i intel·lectuals. Han estat una de les facetes més importants de Joaquim Gomis durant la segona meitat del segle XX i també una de les menys estudiades. Els *fotoscops* han tingut menys reconeixement historiogràfic que una altra col·lecció de l'època, *Palabra e Imagen*, creada a Barcelona el 1962 per Esther i Oscar Tusquets amb l'assessorament del fotògraf Oriol Maspons. Els fotollibres de Lumen tenien certes similituds formals amb els *fotoscops*, unes dimensions semblants, la mateixa utilització de paper, semblances en el disseny d'algunes portades. No obstant això, la concepció era molt diferent. *Palabra e Imagen* partia d'una estètica documental, de caràcter humanista, que podem relacionar amb els llibres publicats els anys cinquanta per La Guilde du Livre, que a Lausana va publicar nombrosos llibres de fotògrafs com Izis, Paul Strand i Ylla, entre altres, associats amb els textos d'escriptors com Jean Cocteau, Jacques Prévert i Blaise Cendrars. Tot i que el format dels llibres de La Guilde du Livre era més gran i la impressió per gravat en buit donava un aspecte diferent, *Palabra e Imagen* partia de la mateixa idea i a cada doble pàgina es confrontava un text i una imatge. Els *fotoscops* en canvi partien d'una concepció més formalista. Les fotografies que feia Joaquim Gomis en els anys cinquanta estaven relacionades amb els corrents abstractes promoguts per László Moholy-Nagy i altres professors de l'Institute of Design de Chicago com Harry Callahan, Aaron Siskind o Arthur Siegel, com també amb l'art informalista. Aquests fets van fer que es decantés per aquest corrent que era molt present en l'esfera artística i en els museus nord-americans des dels anys trenta.

Els *fotoscops* van ser un dels projectes més importants de Joaquim Gomis, un corredor de fons que des de principis de 1920 fins al final de la seva vida va estar vinculat als grups i als moviments que van conformar l'art d'avantguarda del segle XX. La seva ingent producció fotogràfica –prop de 70.000 imatges– va mantenir una qualitat i una creativitat excepcionals que la situen al mateix nivell que els grans corrents artístics que van marcar el segle XX. Era una persona compromesa, que gaudia fent allò que més li agradava i a qui no li va preocupar massa el reconeixement que pogués obtenir. En una entrevista de 1982 li van preguntar si li hauria agradat ser un fotògraf famós i va respondre: “No em desagrada, però no ho ambiciono.”¹³ Vist des d'avui, Joaquim Gomis és molt més que un fotògraf famós. És un creador imprescindible per poder entendre la fotografia del segle XX.

Juan Naranjo

¹³ Félix Pujol, entrevista a Joaquim Gomis, *La Vanguardia*, 6 de març de 1982.

BIOGRAFIA

- 1902 Neix a Barcelona el 19 de setembre.
- 1914 La seva tia Dolors Gomis li envia des de l'Argentina, de regal, una càmera fotogràfica (una Brownie 6 x 9), la primera que té.
Estudia al Col·legi dels Germans de la Doctrina Cristiana de Barcelona.
Segueix estudis de música.
Primeres fotografies familiars a Moià.
- 1917 Fa un reportatge de la festa major de Sitges.
- 1919 Obté el títol de perit mercantil.
S'afecciona a la natura, a l'excursionisme i a l'art.
- 1920 El seu pare crea l'empresa José A. Gomis.
- 1921 Resideix a Anglaterra.
Treballa per a l'empresa Reiss Bros. de Liverpool.
Utilitza una càmera Bush de plaques de vidre de 4,5 x 6 cm.
- 1922 Publica, al núm. 67 del butlletí del Centre Excursionista Montseny, la primera fotografia (*Saldes i el Pedraforca*).
Se'n va, a bord del transatlàntic *Mauretania*, als Estats Units, on fa les primeres fotografies modernes.
S'instal·la a la ciutat de Houston.
- 1923 Fixa la residència a Dallas, on treballa per a la societat Roger L. Dixan Bro Inc.
- 1924 Torna a Barcelona.
Treballa a l'empresa familiar.
Coneix Odette Cherbonnier en un concert a l'estació hivernal dels banys de Vernet (Conflent).
- 1925 Va a Nova York, a bord de l'*Aquitania*.
- 1928 Va de Barcelona a París i després se'n va a Nova York.
Primera sèrie de fotografies de la Torre Eiffel.
- 1929 Es casa a París amb Odette Cherbonnier.
Compra a Rosa Esplugas Generes el fons de tiratges fotogràfics fets per l'estudi Esplugas de Barcelona.
- 1930 Neix Odette Gomis.

- Assisteix a les tertúlies de l'Hotel Colón de Barcelona.
- 1932 Creació de l'associació Amics de l'Art Nou (ADLAN). Joaquim Gomis forma part del consell directiu juntament amb Josep Lluís Sert i Joan Prats.
- 1933 El nomenen tresorer del Centre Cotoner de Barcelona.
- 1934 Organitza la projecció *Postals i fotografies (1888-1914)*, amb material de la seva col·lecció, de la qual es fan dues sessions: el 7 de maig a la Joieria Roca de Barcelona i el 2 de desembre al Foment de Vilanova i la Geltrú.
- 1935 Primeres fotografies en color.
- 1936 Carles Soldevila publica l'article "El álbum de retratos. Fotografías de la colección del señor Joaquín Gomis" a la revista *Tricornio. Publicación Trimestral de Modas*, núm. 9, Ediciones Badia, Barcelona, estiu de 1936, que reproduïx fotografies del segle XIX de la seva col·lecció.
- En començar la guerra civil, s'instal·la a París, on resideix fins 1939.
- Coneix Man Ray.
- Viatja per França, Suïssa i Txecoslovàquia.
- 1937 Neix Joan Gomis.
- 1939 Amb motiu del centenari del descobriment de la fotografia, exposa a la llibreria Maggs Bros. de París una part de la seva col·lecció de cromos isabelins, al costat de la col·lecció de fotografies antigues de Marguerite Milhau.
- Torna a Barcelona.
- 1940 Fa la primera gran sèrie de fotografies sobre un tema, que es convertirà en la base del primer *fotoscop (Eucaliptus)*, que no surt publicat.
- 1941 Primera sèrie de fotografies sobre el cos.
- 1942 Va a Eivissa i fa 1.200 fotografies.
- 1947 Christian Zervos li encarrega el reportatge fotogràfic de l'exposició "Art contemporain" (publicat a la revista *Cahiers d'Art* aquest mateix any), feta al Palau dels Papes d'Avinyó, França.

- Li atorguen la medalla de la “Reconnaissance Française” per la important activitat de suport als aliats durant la Segona Guerra Mundial, desplegada juntament amb la seva esposa.
- 1948 Coneix Irving Penn durant un reportatge que aquest prepara sobre Pablo Picasso a Barcelona.
- 1949 Membre fundador del Club 49.
Ediciones Cobalto 49 publica el llibre *Miró*, en el qual es reproduïxen fotografies de Joaquim Gomis.
President de la Cámara de Comercio Americana en España (1949-1950).
- 1950 Vicepresident de la Cámara de Comercio Americana en España (1950-1954).
Va a Itàlia, Turquia, Grècia i la Gran Bretanya.
Publica diverses fotografies que havia fet sobre Gaudí al llibre de Juan Eduardo Cirlot *Gaudí*, editat per l'editorial Omega.
- 1951 Obté un diploma i la medalla d'or en la Triennale de Milà per les seves fotografies sobre Eivissa i Gaudí.
- 1952 L'editorial Omega publica *La Sagrada Família de Antonio Gaudí*, primer fotollibre que apareix amb la denominació de *fotoscop*.
President de l'associació Amics de Gaudí.
- 1953 S'adhereix al Cercle Maillol de l'Institut Francès de Barcelona.
- 1954 Va a Grècia, Itàlia, Suïssa i Turquia.
- 1955 Viatja pels EUA, Bèlgica i Holanda.
Primeres projeccions de diapositives als EUA.
Possiblement visita l'exposició *Family of Man*, al Museum of Modern Art (MoMA) de Nova York (la seva biblioteca en conserva el catàleg de mà i el general).
- 1957 Fa una sèrie de fotografies estereoscòpiques en color sobre Gaudí, amb una càmera que li envia el MoMA de Nova York.
Participa en l'exposició *Gaudí* al MoMA de Nova York.
- 1958 L'editorial RM publica el *fotoscop Gaudí*.
- 1959 Projecció de diapositives a la UNESCO, París.

- L'editorial RM publica els *fotoscops* *Atmosfera Miró* y *Antoni Tàpies*.
- 1960 El *fotoscop* *Atmosfera Miró* obté la Medalla Ibarra, concedida als llibres més ben publicats durant 1959.
- 1961 Viatja al Sudan.
- 1962 L'editorial RM publica el *fotoscop* *Creación Miró*.
- 1963 Viatja a Mèxic.
- 1964 Projeccions a l'Institut of Contemporary Arts (ICA) de Londres d'*Atmosfera Miró* i de *Tàpies*.
- 1966 Ediciones Polígrafa adquireix els drets per publicar els *fotoscops* i n'edita nous títols: *Joan Miró. Creación en el espacio* y *Park Güell de A. Gaudí, universo en miniatura*.
- 1967 Ediciones Polígrafa publica els *fotoscops* *Ibiza fuerte y luminosa, 1900 en Barcelona (Modernismo)* i *Antoni Tàpies o l'escarnidor de diademes*.
- 1968 Ediciones Polígrafa publica els *fotoscops* *Cripta de la colonia Güell* i *Artesanía*.
- 1970 Ediciones Polígrafa publica els *fotoscops* *Catedral de Tarragona* i *Joan Miró*.
President del Premi Internacional de Dibuix Joan Miró.
- 1971 Ediciones Polígrafa publica el *fotoscop* *Gaudí, La Pedrera*.
- 1972 Primer president de la Fundació Joan Miró de Barcelona (1972-1975).
- 1976 Amb motiu de la inauguració de la Fundació Joan Miró, organitza les projeccions de diapositives *Festes folklore catalanes* i *Park Güell*.
Coincidint amb l'obertura de la galeria Joan Prats de Barcelona, participa en l'exposició *Presència de Joan Prats*.
La galeria Carl van der Voort d'Eivissa edita el portafoli *Joaquim Gomis, fotografías de los años 40* i li dedica una exposició.
- 1982 La Fundació Joan Miró de Barcelona organitza l'exposició *El món de Joaquim Gomis*.
Exposa 205 postals antigues de la seva col·lecció a les Rencontres de Besançon, França.
- 1985 E. Taniguchi es basa en les col·leccions de postals, cromos i fotografies antigues de Joaquim Gomis per fer els llibres *Aphrodite for the 1900's*

(1985), *Cromos*, *the Fantastic World* (1985), *Dreams of Machine and Science* (1986) i *Habana exòtica* (1986), publicats per l'editorial Shogakukan de Tòquio.

1987 El Centre de Fotografia i la Fundació Joan Miró de Barcelona editen el portafoli *Joaquim Gomis*.

1991 Mor a Barcelona el 12 de desembre.